Nationaal Coördinator Groningen

Stand van de Uitvoering 2026

Nationaal Coördinator Groningen

Inleiding

In 2025 bestond NCG 10 jaar. Een constante in deze periode is de kerntaak van NCG, namelijk er zorg voor dragen dat bewoners in het aardbevingsgebied veilig kunnen wonen, werken, naar school gaan en recreëren. Tegelijkertijd hebben we in deze periode veel zien veranderen. Organisatieveranderingen en beleidswijzigingen hebben in eerste plaats voor bewoners, maar zeker ook voor NCG en haar medewerkers grote impact gehad.

> *Ook in 2026 blijft de primaire taak van NCG het versterken van woningen ten behoeve van de veiligheid in het aardbevingsgebied.*

Ook in 2026 blijft de primaire taak van NCG het versterken van woningen ten behoeve van de veiligheid in het aardbevingsgebied. In de afgelopen jaren zijn er echter meer opdrachten bijgekomen gericht op het goed doorgeven van Groningen, zoals het verduurzamen van woningen en het bijdragen aan de leefbaarheid van het gebied. In de praktijk zorgt deze taakverbreding ook voor dilemma's. Terugblikkend op 10 jaar NCG willen we deze stand van de uitvoering aangrijpen om de rode draad in deze dilemma's uit te lichten: de balans tussen snelheid van de versterkingsopgave en het leveren van kwaliteit in de brede zin.

Deze balans raakt de kern van ons werk én staat centraal in de beleving van bewoners. Want hoewel het soms lijkt alsof het hier om een tegenstelling gaat, óf kwaliteit óf snelheid, is het juist het samenspel tussen deze twee factoren dat bepaalt hoe de bewoners het versterkingstraject beleven. Tegelijkertijd laten de afgelopen jaren zien dat er geen perfecte balans is, maar het continu om (gezamenlijke) afwegingen vraagt. We komen hier onder 'waar staan we voor in 2026' verder op terug.

Eerst zal worden teruggeblikt op de stand van de uitvoering 2024, wordt kort aangegeven welke lessen uit 2024 worden meegenomen, en vervolgens wordt verder ingezoomd op dit centrale dilemma.

Terugblik Stand van de Uitvoering 2024

In de Stand van de Uitvoering 2024 kaartten wij vier punten aan: 1) Geen nieuw beleid, maar werken vanuit de bedoeling 2) realisme: geen beloften die niet waargemaakt kunnen worden 3) in de planning van de versterkingsoperatie stappen gezet met de diepteanalyse 4) slimmer middelen verbinden.

In 2024 en 2025 zijn er de volgende ontwikkelingen geweest op deze punten:

1. Na Nij Begun is er feitelijk geen nieuw beleid meer bij gekomen. De nadruk lag op de (door)ontwikkeling van uitvoeringsbeleid. Wel blijven regelingen veelal een hoge complexiteit kennen, onder andere omdat de scope doorlopend blijft wijzigen.
2. Het blijft lastig om verschillende politieke wensen vanuit de Tweede Kamer maar ook vanuit de provincie en gemeenten uit te kunnen voeren, doordat deze niet congruent zijn en soms zelfs andere moties en beleid tegenspreken.
3. Vanaf maart 2026 werkt NCG met een nieuwe planningsmethodiek, waardoor er in de organisatie eenduidiger gewerkt gaat worden en we ook steeds realistischere en betrouwbaardere planningen krijgen. Dit moet er voor zorgen dat de jaarlijkse diepteanalyses straks nog beter bruikbaar zijn.
4. Met de ontwikkeling van een verschillenaanpak, werken BZK, gemeente en NCG samen om vanuit bestaande middelen (o.a. uit maatregel 12 van Nij Begun) oplossingsrichtingen voor onaanvaardbare verschillen in kaart te brengen. Hier worden de middelen voor het aanpakken van onaanvaardbare verschillen, samengebracht met onder andere middelen voor verduurzamingsmaatregelen in het versterkingsgebied en de gemeentelijke knelpuntenpot.

Lessen uit 2024 & 2025

Realisme en keuzes maken zijn op het moment van schrijven belangrijke onderwerpen in het werk van NCG. We weten dat we als NCG moeten verbeteren, maar zijn ook realistisch: verbeteringen kosten tijd en vragen veel absorptievermogen van de organisatie. En zeker de laatste 20% van verbeteringen vergen de meeste energie en tijd. Zo kijken we goed hoe snelheid en kwaliteit met elkaar in balans gebracht kunnen worden, zonder daarbij de voorspelbaarheid van ons werk uit het oog te verliezen. We kijken daarbij in eerste instantie naar onszelf en moeten concluderen dat wij zelf die keuzes naar voorspelbaarheid ook niet altijd goed maken en dat dit beter kan. Een goed voorbeeld hiervan is de communicatie van het beoordelingstraject met bewoners. Ten behoeve van snelheid en voorspelbaarheid is er bijvoorbeeld voor gekozen om voor het hele versterkingsproces één ingenieursbureau te hanteren. Dit bureau verzorgt dan het hele traject en na de beoordeling wordt een uitvoeringsontwerp gemaakt in overleg met de bewoner. Dit bevordert de snelheid, maar de kwalitatieve checks staan hiermee wel onder druk. We willen naast de bewoner staan in de versterking maar zien dat de bewoner dit in de praktijk nog niet altijd zo ervaart. Communicatie, actieve betrokkenheid en uitleg van de stappen in het beoordelings- en versterkingstraject vragen daarmee blijvende aandacht net als de kwaliteitschecks die NCG zelf op de rapporten en compleetheid van dossiers uitvoert.

Waar staan we voor in 2026

We blijven naast de bewoner staan en hebben daarbij ook oog voor de snelheid van het proces. Bewoners wachten immers vaak al jaren, het vertrouwen in de overheid staat onder druk en onveilige situaties blijven bestaan. Daarom is het belangrijk om ook, naast het bewonersperspectief in onze opgave, aandacht te blijven houden voor de voortgang in de versterking. Tegelijkertijd is iedere woning anders, heeft iedere bewoner een eigen situatie en geschiedenis en verandert de context regelmatig. Dat bekent dat de balans tussen snelheid en kwaliteit dynamisch is en een perfecte balans mogelijk nooit gevonden wordt. Het vraagt daarom van NCG dat er keuzes gemaakt worden. Loopt het versterkingsproces soepel, is alles duidelijk en helder uitgelegd en worden bewoners meegenomen in de keuzes en dilemma's die ontstaan, dan is de bewoner tevreden en boeken we resultaat met een versterkt huis in een kwalitatieve omgeving.

Door te erkennen dat er geen perfecte balans bestaat en door expliciet te kiezen voor het naast de bewoner staan, bouwen we verder aan een uitvoering die standhoudt, voor bewoners, samenwerkingspartners en voor de toekomst van Groningen. Dat is de verantwoordelijkheid die wij als NCG dragen. De focus van de NCG in 2026 ligt daarom op:

- Het naast de bewoner staan om zo bij te dragen aan de opdracht Groningen goed achter te laten.
- Koersvast en rust in het stakeholdersveld. Hierin blijven verbeteren maar niet te veel veranderen.

Dit vraagt ten eerste om een verdere interne verbeterslag, passend bij de fase waarin we als organisatie verkeren. Een eenduidig beeld van de opgave en hoe deze in te vullen, eenduidigheid van besluiten en doorvertaling daarvan, maar ook heldere prioriteiten zodat iedereen binnen de NCG weet welke kant we uitgaan. Dat wat we veranderen staat altijd ten dienste van de ervaring van de bewoner, waardoor niet de techniek maar de uitlegbaarheid leidend is. Zo werken we gezamenlijk vanuit dezelfde bedoeling.

Daarnaast vraagt het dat we verder werken aan meer voorspelbaarheid richting bewoners en onze samenwerkingspartners, zodat zij begrijpen wat er gebeurt, wanneer het gebeurt, en waarom het gebeurt – ook als het langer duurt dan gehoopt. Voorspelbaarheid zit niet in het wegnemen van alle onzekerheid, maar in het wegnemen van onduidelijkheid. In 2026 zullen daar onder andere door een nieuwe methodiek van plannen stappen in gezet worden en blijven we onze communicatie richting bewoners verbeteren.

De ingewikkelde regie in de versterkingsopgave aanpakken

NCG en stakeholders zullen dezelfde doelen voor ogen moeten hebben. Sinds 2020 is NCG een uitvoeringsorganisatie en zijn diverse taken van NCG verdeeld over organisaties. In de praktijk zien we dat het afwezig zijn van een regieorganisatie problemen oplevert bij een complex dossier zoals het Groningen dossier. Er is immers sprake van versplinterd eigenaarschap, waarbij organisaties primair vanuit hun eigen rollen, taken en verantwoordelijkheden handelen. Mede daarom is er een Agenda voor Herstel opgesteld. Op deze manier wordt er samengewerkt vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid binnen een complexe omgeving met diverse stakeholders en afhankelijkheden

Wat hebben we nodig van anderen

De focus daadwerkelijk kunnen leggen op de punten die hierboven zijn beschreven, kunnen we niet alleen. Daar hebben we onze samenwerkingspartners bij nodig, maar ook de politiek. Dit werkt immers alleen als de keuzes die worden gemaakt, gedragen worden door het hele speelveld.

- De grootste test voor de keuze om naast de bewoner te staan zit niet in rustige tijden, maar juist wanneer de druk oploopt. De politieke (Groningse) werkelijkheid wordt vaak gekenmerkt door actualiteiten, incidenten en publieke- of maatschappelijke druk. In die dynamiek ontstaat snel de neiging om te sturen op versnelling of directe oplossingen. De NCG is echter gebaat bij politieke standvastigheid en het vermogen om niet bij incidenten op tempo te interveniëren. Het gesprek moet daarin niet alleen gaan over “snel gedaan werk”, maar ook over “goed gedaan werk”. Dit moet expliciet gewogen worden op risico’s voor kwaliteit. Kwaliteit wordt pas geloofwaardig als zij standhoudt wanneer het ook moeilijk wordt.

- Om koersvast te zijn juist als het moeilijk is, is een duidelijke richting en opdracht nodig. Hierin spelen de eigenaar en de opdrachtgever een belangrijke rol. De samenwerking die NCG heeft met eigenaar en opdrachtgever in het stellen van (jaar)doelen en het monitoren van voortgang hierop, is een voorbeeld van een werkwijze die bijdraagt aan een stabiele opdracht, waarin ieder diens rol kan pakken, ook in het creëren van de juist randvoorwaarden.

- Naast de bewoner staan laat zich niet gemakkelijk definiëren in kaders of processen, maar vraagt veelal om professionele afwegingen in maatwerksituaties. Dat vraagt om vertrouwen in de expertise van de NCG en om acceptatie dat niet elke keuze volledig te standaardiseren is

- Samenwerkingspartners spelen een belangrijke rol in het bredere verhaal richting bewoners. Inconsistentie of tegenstrijdige signalen ondermijnen de kwaliteit van de dienstverlening. De regeringscommissaris kan hier een belangrijk rol in spelen, bijvoorbeeld door korte lijnen te borgen tussen bewoners, lokale overheden, de uitvoering in de regio en ‘Den Haag’ en door in te zetten op integraliteit binnen de opgave. Vanuit de Agenda voor Herstel werken we daarom zoveel als mogelijk vanuit de éénoverheidsgedachte.

